

ger og gemmer sig under hele retssagens ydre fremtrædelser.

“Fucking luderland! Pædo-filmation” og “Er I tilfredse nu?” skrider den dømte efter domsafsigelsen. Ja, mor Danmark var tilfreds med afgørelsen. Og de desperate udbrud fra den ikke-angrende kunne kun bekræfte, hvor retfærdigt det hele var gået til i forbindelse med dette håbløse knivdrab omkring hashsalg og hashrygning. Strippet for dets eksotiske indvandrer- og Nørrebro kostymer ligner drabet andre håbløse knivdrab, vi kun hører om på notitsplan. Og som ud fra et almindeligt proportionalitetssyn næppe ville kunne bære en udvisningsdom.

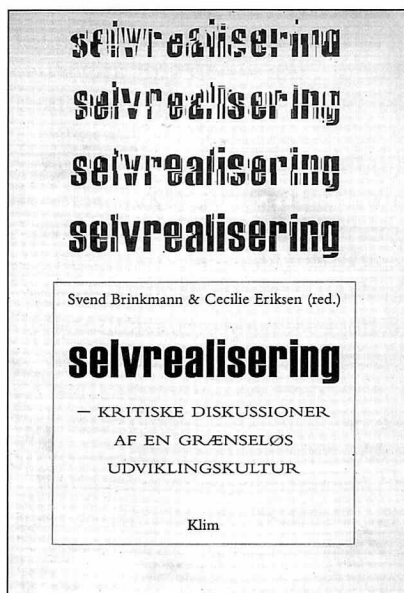
Bl.a. med Mikkelsen som den analytiske stemme, lykkes det for Lars Bonnevie som helhed at jonglere med en af romanens egne sentenser: “Sagen er glemt. Derfor holder den aldrig op.” Med bogen er den glemte sag kommet frem i lyset, selv om Bonnevie næppe skal forvente tak for det alle steder.

Det afgørende kritiske ved dommen til de to

tyrkiske fætre, udvisningsdelen, forekom ikke mindst for den svagt begavede fætters vedkommende urimelig, da denne end ikke havde haft den dræbende kniv i hånden (fætteren er som nævnt udeladt i romanen, læs evt. min fremstilling af sagen i Social Kritik 97/2005).

Som virkelighedens forsvarer udtalte på den ikke-knivførende fætters vegne: jamen, han ryger hash og går på netcafé nøjagtig som andre unge danskere fra den del af samfundet. Hvis han skal sendes hjem, skal han sendes hjem til Brønshøj.

Det er fint, at når opinionen i bred forstand ikke vil, så kan litteraturen træde til. Som dramatikerne Christian Lollike og det århusianske Katapult Teater gjorde det i 2004 med forestillingen “Dom over skrig” med afsæt i en århusiansk gruppevoldtægt, er Bonnevie kommet med et litterært korrektiv til en sag, der ikke har fortjent at blive arkiveret som en juridisk succes.

Svend Brinkmann &
Cecilie Eriksen (red.):

Selvrealisering – kritiske diskussioner af en grænseløs udviklingskultur.

Klim. 282 sider. Kr. 285,-.

Selvakkreditering

Anmeldelse af Benny Lihme

Redaktørerne Brinkmann & Eriksen afslutter introduktionen til denne psykologifagligt tunge antologi om “selvrealiseringsprojektet”/ “selvrealiseringskulten”/ “mantraet om selvrealisering” med det, der skal være en munter henvisning til Monthly Pythons film “Life of Brian”. Det er scenen hvor en agiteret taler får menneskemassen til i kor at råbe “We are all individuals”. Pointen er imidlertid glippet for redaktørerne, idet de ikke har fået med, at et kvaj i mængden følger massebrølet op med råbet “I’m not!” – en sand Python-individualist.

Antologien har en akademisk karakter med den dyd som hører academia til, dvs grundighed og orden i de bagvedliggende teoretiske referencer (alenlange litteraturlister), som først og fremmest er den humanistiske psykologi (Abraham Maslow og Carl Rogers) suppleret med mere up-to-date kritiske selvteknologi-teoretikere (Michel Foucault og Nikolas Rose).

Denne teoretiske baggrund vil nogle sikkert finde fagligt overbevisende; selv har jeg med mit læsertemperament fundet den overdrevne og alt for overlappende refe-

rerer til "rødderne" (primært Maslow og Rogers) tyngende på bekostning af en mere dynamisk kulturalanalytisk tilgang. Det ser i øvrigt nærmest ud som om, at psykologisk-filosofisk-antropologisk videnskabelighed udelukker litteraturen med dens større samtidighed end videnskaben. Romaner som kunne bidrage til diskussionen om "selvrealiseringskulten". Hvordan er det f.ex. muligt, at skrive om "Selvrealiseringens patologi" (selvrealisering som psykopati) uden at have Brett Easton Ellis' "American Psycho" med? Og hvorfor vælger én af landets bedst skrivende kliniske psykologer, Carsten Réne Jørgensen, en så fagspecifik snæver afgrænsning af sin tekst? Jørgensen har på den fyldige litteraturliste en interessant reference, Illouz's "Oprah Winfrey and the glamour of misery. An essay on Popular Culture." Yes, det er min indvending mod antologiens sammensætning: hvorfor har den ikke populærkulturen, gerne den kliniske variant hos Dr. Phil (langt større end hans forgænger Benjamin Spock), med i afdækningen af selvrealiseringskulten?

Antologiens empirisk set ikke særligt overbevisende påstand er, at selvudviklingskulturen er grænseløs. Fra erhvervslivet har den via skolerne "moderne bekendelsesformer" (bl.a. social færdighedstræning via spil som "Kort og godt" og "Trin for trin" – Klaus Niensens artikel "Frelserpædagogik og selvrealisering – moderne bekendelsesformer i dansk pædagogik") bredt sig som ringe i vandet til det, der et sted betegnes som noget universelt.

Det mener jeg er en konklusion, der mere har med antologiens snævre fokus at gøre (den er som blæst for komparative og modsigende diskurser), end det har med den empiriske virkelighed.

Tages to af antologiens bedste bidrag, Kirsten Marie Bovbjergs "Selvrealisering i arbejdslivet" og Karen Lisa Goldschmidt Salamon's "Et nyt verdensbillede? – om realisering af selvet som aktie", så gør begge forfattere det alt for nemt for sig selv og deres analyse ved kun at bruge det private erhvervsliv som arbejdsliv. Hvad med de arbejdspladser, der udgøres af de offentlige institutioner? Der er det snarere behaviourismen og B.F. Skinner end selvudviklingspsykologien, der hersker. Her er det standarder, metodevejen, og akkrediteret forudbestemte arbejdspræstationer, der er i spil. Tag evidensbølgen med dens dertil knyttede fidelity/troskab overfor de oppefra bestemte og anviste metoder i det sociale og sundhedsfaglige arbejde.

Hele akkrediterings- og evalueringskulturen er en kontrolkultur udgået fra en centralistisk stat

med mangel på tillid til sine ansatte, som jeg umiddelbart har svært ved at indpasse i diskursen om selvrealisering. Folk med selvaktualiseringstendenser og en indre kerne de vil slippe løs, og som kan finde på at tænke selv, står da nærmere en fyreseddel end forfremmelse i det offentliges institutioner.

Tilsvarende er det svært at se det aktuelle i påstanden om, at det er elevernes personlige, altså individuelle, udvikling, der står i centrum i skolerne. At den dominerende samfundsmæssige værdi skulle være "selvrealisering knyttet til udviklingen af det individuelle og særegne". Har vi ikke en undervisningsminister der dels via statslige udsendte kanoner vil sikre en nationalkonservativ dannelse, dels via Pisa og andre resultatmålinger vægtlægger præstationerne indenfor de enkelte fag større vægt end elevernes personlige udvikling? Selv vore daginstitutioner er blevet skolificerede og fyldt med post-sovjetiske femårsplaner, der smadrer de smås personlige udvikling og Maslow'ske kreative frie leg.

Antologiens samlet set stærkeste budskab er, at en for stærkt legitimeret selvrealiseringskultur har nogle omkostninger i forhold til "det fælles". Når antologien får en rosende anmeldelse i "Arbejderen" ("Danmarks Røde Dagblad"), er det fordi denne individualistiske strømning skygger for klassekampen, ligesom det selvfokuserede menneske kan have svært ved at få øje på Gud.

Hvad det sidste angår, er antologien rosende omtalt i Kristeligt Dagblad d. 21.7.06. Samme dag som der er et portræt af Anders Fogh Rasmussen om "Religionen i Foghs private rum". Hvilket giver mig anledning til at spørge redaktører og forfattere, om Fogh-regeringen er et politisk udtryk for selvrealiseringskulten.

Implicit hævder bogen jo dette. Men jeg mener det forholder sig mere tvetydigt. Fogh Rasmussen er således blot én blandt mange, der om nogen betoner teamets betydning. Denne team-diskurs er underligt fraværende i bogens individualpsykologiske univers. "Placism" er en dominerende moderne diskurs – man skal kende sin plads! Dette gælder i politik (spørg Søren Pind), fodbold (spørg Thomas Gravesen), cykling (spørg Michael Rasmussen), erhvervsliv (spørg Lars Kolind) osv.